

■ Boardul fostei SIF Oltenia desființează sediul din Craiova **PAGINA 8**

■ TradeVille: DN Agrar - perspectivă optimistă, în pofida provocărilor **PAGINA 9**

■ Studenții UTCN, piloți și ingineri la Formula Student Germania pe circuitul Hockenheimring **PAGINA 10**

■ Studiu: Canabisul consumat pentru durere și anxietate, asociat cu risc mai mare de paranoia **PAGINA 10**

■ Armele de foc în autoapărare: dezbateri aprinse și realitatea crudă **PAGINA 12**

GRAM AUR = 475,4400 RON

FRANC ELVEȚIAN = 5,4325 RON

EURO = 5,0672 RON

DOLAR = 4,3495 RON

Giganții din energia fosilă folosesc tribunalul ICSID contra tranziției verzi

Centrul Internațional pentru Soluționarea Litigiilor privind Investițiile Străine (ICSID), așa-numitul tribunal ICSID de la Washington, de pe lângă Banca Mondială, s-a transformat în ultimii ani în instrumentul preferat al giganților din domeniul energiei fosile prin care aceștia blochează politicile statelor membre ale Uniunii Europene privind tranziția verde, afirmă jurnaliștii site-ului european de investigații Follow The Money, în cadrul unei anchete publicate ieri.

Potrivit sursei citate, în spatele ușilor închise ale instituției de la Washington, corporațiile își dispută cu statele dreptul la profitul viitoare amenințate de măsuri de mediu, folosind proceduri private de arbitraj care le permit să evite instanțele naționale. Investigația efectuată de jurnaliștii sursei citate arată că, în anul 2025, au fost înregistrate cele mai multe cauze de acest tip. Astfel, până în 28 august, marile companii din industria de petrol, gaze și minieră depuse 22 de cereri împotriva statelor, depășind totalul de 21 din 2024 și reprezentând 47% din doarul total de cazuri ICSID de până acum, față de 38% anul trecut.

Miza acestor procese este uriașă, iar zeci de miliarde de dolari din bani publici sunt în joc. Doar până în decembrie 2023, aproape 114 miliarde de dolari fuseseră deja acordate investitorilor, cele mai mari plăți având ca beneficiar companiile de combustibili fosili, se arată în in-

vestigația publicată de site-ul Follow The Money.

Jurnaliștii sursei citate susțin că majorarea explozivă a litigiilor are loc exact într-un moment în care instanțele globale precum Curtea Internațională de Justiție au stabilit clar că statele au obligația legală de a combate schimbările climatice și de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră. În acest context, rămâne de văzut "dacă ICSID va recunoaște aceste obligații atunci când va decide asupra plângerilor formulate de investitori", a declarat pentru sursa citată Anil Yilmaz Vastardis, lector senior la Facultatea de Drept Essex din Marea Britanie și expert în dreptul investițiilor și drepturile omului, subliniind riscul ca arbitrajul să ignore interesele publice.

Experți consultați de cei de la Follow The Money avertizează că acest mecanism internațional a dus la o „răceală regulatoare”, fenomen prin care guvernele renunță, din cauza sau amână politicile ecologice de termeni procese costisitoare. Temerea nu se limitează doar la țările în curs de dezvoltare, ci afectează inclusiv state membre ale Uniunii Europene. Franța, de exemplu, a anunțat în 2017 eliminarea treptată a extracțiilor de combustibili fosili până în 2040, dar a fost amenințată cu o plângere la ICSID compania Canadian Vermilion, un mare producător de petrol.

GEORGE MARINESCU
(continuare în pagina 12)

Planul B

BURSA **Cornel Codiță**

Dacă vor izbucni cineva care sunt țările cele mai expuse pericolului de destrucție socială masivă, dacă nu toate, cele confruntate direct, în următorii cîțiva ani, cu pericolul dezechilibrului și al dispariției, ce și cum să ne așteptăm să răspundă cel puțin europenii? Belgia, Grecia, Olanda, Suedia, Italia, Franța, Germania, Rusia, în chiar și Statele Unite.

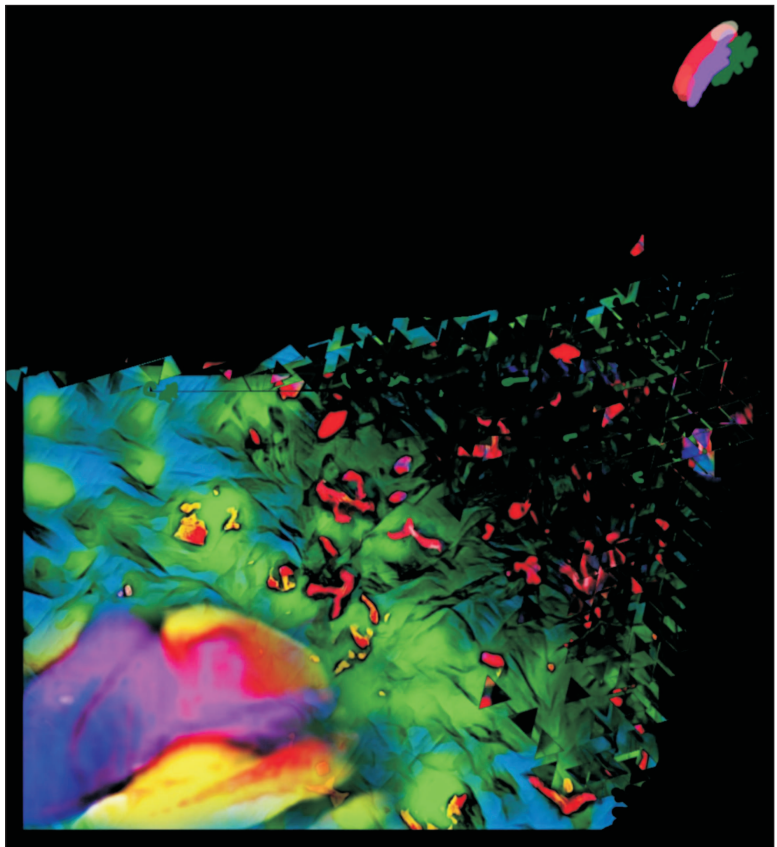

Faptul că biosfera planetară, asemenea biosferei, geosferei, magnetosferei, atmosferei, va fi confruntată cu o criză de proporții fără precedent în vremea modernă nu mai este contestat de nimeni. Mă rog, or fi uniți, dar nu mult peste 0,000000001 la mie! Evaluările diferă, destul de marcat, doar cu privire la durata aspecte: cît mai durează pînă la renașterea „valului uraginelor” peste actuala civilizație și unde va fi plasat nivelul de stringență: sub linia de supraviețuire sau peste. În privința scadenței, cele mai multe și solid argumentate poziții susțin că „prăbușirea în marea criză” poate surveni, deja, oricînd. Azi, mîine, peste o lună, poate un an sau doi. Nu contează prea mult. Va fi în timpul vieții celor mai mulți dintre noi. Este aici și a bătut de mult la uși! De unde va porni scutirea marei incendii? Este ipoteza favorizată de medii și relațiile economice. Întreg sistemul economic al lumii este o mașinărie care înghite rațional și este pe cale să epuizeze resurse și rezerve planetei neregenerabile, alimentîndu-se agresiv și potențînd crizele de mediu, politice, sociale, stă pe o uiașă și toxică ficțiune monetară, favoriză fără nici o măsură sau beneficiu civilizațional „consumul” de orice fel și de orice mărime, de la cele alimentare la cele „culturale”, majoritatea devenite toxice nu doar la figură, ci la propriu, atât pentru oameni, cît și pentru societățile lor. Departe de a susține post-modernitatea, organizarea și

funcționarea sub sistemelor economice locale prăbușesc pe cei mulți în stăruie lucie, reduc sau chiar interzic accesul la condiții și atribute esențiale ale dezvoltării (educație, servicii de sănătate, cultură, dezvoltare comunitară urbană și rurală), ba chiar și ale supraviețuirii (acces la apă, aer, pămînt, soluții de locuire). Nu cîtuși pe departe exemplele. România este un caz „climic” tipic, numai bun de arătat „studentilor”, la fiecare oră de „practică” și laborator. Alții susțin că știința ar putea fi aprinsă de amarnul conflictelor militare, al războiului. De vreo trei decenii și mai bine, marile puteri ale lumii au lăsat deoparte orice preocupare pentru cooperare și își „rafinază”, ba chiar pun în aplicare pe scară largă, fără măsură, doar strategiile de confruntare pentru care pregătesc, așiduu, armele necesare. Trebuie să spunem, acum, mai mult decît oricînd, prăg critic poate fi „ușor” trecut, în condițiile în care atitudinile de confruntare adoptate favorizează oficial posibilitatea folosirii armelor nucleare. Cuvînt de ordine, pe la mai toate „casele” cu doctrii core spuzătoare: Rusia, China, Statele Unite, Franța, ba chiar și Coreea de Sud, Israel.

Ipoteza pe care vreau să o prezint astăzi are, însă, cu totul altă origine. Dacă v-ar întreba cineva care sunt țările cele mai expuse pericolului de destrucție socială masivă, dacă nu toate, cele confruntate direct, în următorii cîțiva ani, cu pericolul dispariției, ce ați spune? (continuare în pagina 12)

Apocalipsa: Societatea dezirabilă

Grafică de MAKE

Acesta este cel de-al unsprezecelea și ultimul episod din serialul DOSARUL BURSA - Crizele Apocalipsei.

Revelația

Am parcurs zece episoade în care lumea contemporană ne-a fost dezvăluită sub semnul crizei: financiare, alimentare, a apei, climatice, energetice, tehnologice, geopolitice, spirituale. Le-am privit în succesiune și în interdependență, iar în final am schițat scenariile posibile pentru lumea de mâine. Am arătat că nu există o criză izolată, ci un sistem de crize, în care fiecare vulnerabilitate înăuntrul altă, iar întreaga construcție pare a fi una instabilă.

Dar, fără o propunere de înlocuire a ceea ce nu mai funcționează, acest dosar nu ar fi decât o cronică a prăbușirii.

Acest ultim episod nu este un episod.

Este pivotul întregului serial, îndrăznind să întreb:

„În fel de lume ne-am dorii să trăim?”

În episoadele anterioare am sugerat că scenariile posibile riscă să fragmenteze viața comunitară până la dizolvarea ei ca nevoie practică, ceea ce amplifică pierderea rolului.

Dincolo de supraviețuire, comunitatea a fost dintotdeauna matricea sensului colectiv și sursa regulilor care fac viața coerentă.

Literatura despre societatea dezirabilă

Omenirea nu a lăsat la voia întâmplării configurarea lumii în care trăim. Există o literatură vastă despre societatea dezirabilă, dar ea este extrem de eterogenă și se întinde pe mai multe câmpuri: filosofie politică, utopii și distopii literare, sociologie normativă, etică aplicată, studii de spe viitor (future studies), teologie socială și chiar programe ideologice.

1. Tradiția utopică
- De la Platon (Republica) și Aristotel (Politica) la Thomas More (Utopia, 1516), care dă și numele genului; și continuînd cu Tommaso Campanella (Cetatea Soarelui) sau Francis Bacon (Nova Atlantis).

2. Filosofie politică și socială
- Teoreticienii ca John Rawls (A Theory of Justice) imaginează modele de societate echitabile cu instrumente de filosofie morală.

3. Teologie socială
- Există tradiții biblice (Împărăția lui Dumnezeu ca model comunitar, viziunile milenariste) și abordări precum Teologia Eliberării în America Latină.

4. Teologi ca Reinhold Niebuhr, Dorothee Sölle sau Walter Rauschenbusch au scris de spe ideali

- În secolele XIX-XX apar utopii „socialiste” (Fourier, Owen), utopii tehnologice sau „tehnocratice”, iar secolul al XX-lea aduce valul de distopii (Orwell, Huxley) care sunt comentarii asupra proiectelor de societăți „dezirabile” și esuete.

2. Filosofie politică și socială
- Teoreticienii ca John Rawls (A Theory of Justice) imaginează modele de societate echitabile cu instrumente de filosofie morală.

3. Teologie socială
- Există tradiții biblice (Împărăția lui Dumnezeu ca model comunitar, viziunile milenariste) și abordări precum Teologia Eliberării în America Latină.

4. Teologi ca Reinhold Niebuhr, Dorothee Sölle sau Walter Rauschenbusch au scris de spe ideali

socială creștine.

4. Studii de spe viitor

- Futures studies și scenariu planning (Rand Corporation, Clubul de la Roma) propun proiecții normative și alternative.

- Autorii ca Zygmunt Bauman, Ulrich Beck, Anthony Giddens discută „societatea riscului” și „modernitatea reflexivă” ca puncte de plecare pentru a găsi alternative.

Concluzie

Există o literatură bogată, fragmentată pe mai multe tradiții: de la utopii literare, la modele politice regionale, viziuni religioase, manifestări sociale sau analize de risc.

Filosofi precum MacIntyre, Popper sau Rawls au arătat că, fără norme și scopuri comune, moralitatea devine incoerentă, iar comuniunea vulnerabilă la colaps.

Ce lipsește adesea este o articulare normativă coerentă, sistemică, bazată pe norme ierarhizate și pe ideea de frînă spirituală, nu doar pe principii laice de eficiență socială.

„Împărăția lui Dumnezeu”

Pentru mine, cea mai îndemnată lucrare care îndeplinește aceste exigențe este Schița de concept „Împărăția lui Dumnezeu”, publicată în cartea Împărăția lui Dumnezeu pe Pământ (Editura BURSA, 2024).

(continuare în pagina 2)

Dosar BURSA
Crizele
Apocalipsei

